

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 29. aprila 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 50.

Proti načrtu zakona o pobijanju draginje.

Na plenarni seji z dne 23. t. m. je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo po izerpni razpravi v trgovskem odseka sprejela naslednjo resolucijo:

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo mora po razpravi o glavnih določbah načrta zakona o pobijanju nedovoljene špekulacije z življenjskimi potrebščinami odločno protestirati proti realizaciji tega načrta. Dosedanje izkušnje so v zadostni meri dokazale, da doseže vsaka še tako dobro zamišljena naredba, če je proti bistvu in osnovnim načelom trgovine in narodnega gospodarstva sploh, ravno nasprotno rezultate, kakor jih zasleduje.

Produksijske in kupčijske razmere so se izza vojne bistveno izpremenile. Danes je na vseh tržiščih v državi blaga vsake vrste dovolj na razpolago. Zlasti imajo konzumenti v Sloveniji že po vseh večjih centrih tudi možnost, da se preskrbijo z blagom pri raznih konzumnih, aprovizacijskih, nakupovalnih in drugih zadrugah, ki uživajo razne železniško-tarifne in davčne olajšave, tako, da se morejo konzumenti pri nakupovanju blaga posredovanju trgovcev sploh izogniti. Ne samo, da je ob tako ostrih konkurenčnih razmerah izključena možnost večjih dobičkov, ampak je treba nasprotno trgovcu in producentu napeti preobčutno pozornost in zastaviti mnogo truda, da se more blago sploh razpečati. Moreča stagnacija je zajela vse trge in le s trudom najde danes blago kupca.

Gospodarski položaj je zadoščno neugoden. Na domačo, ob tesnosti kapitalov in vsled preobčutnih bremen v najneugodnejših razmerah obratujejo industrijo pritiska z vso silo inozemske konkurence tako, da se mnoga tudi stara in solidna podjetja bore za obstoj, medtem ko so mnoga že bila primorana ustaviti obrate. Konkurni se baš v zadnjem času množe v prav opasni meri.

Spričo takih razmer bi mogla vsaka policijsko-administrativna mera,

ki bi umetno zavirala prosti razmah vseh produktivskih sil, postati za našega industrijalnega in kupčijskega interesenta usodepolna.

Dosedanja praksa pri izvajanju zakona o pobijanju draginje z dne 30. novembra je pokazala, da povzročajo policijsko - administrativne mere našemu producentu in trgovcu ogromne moralne in gnotne škode, da ga izpostavljajo šikanam ter da škodijo ugledu in dobremu glasu celokupne naše podjetnosti, ne da bi dosegla svoj namen, to je koristila konzumentu.

V prepričanju, da more v daveči tesnosti, ki je zajela celokupni kup-

čijski svet, samo znižanje proračunskih izdatkov in s tem omiljenje javnopravnih bremen, ter smotrna železniško - tarifna in carinska politika omogočiti svobodno udejstvovanje industrijalne in kupčijske delavnosti ter dvigniti domačo produkcijo in s tem vplivati na cene, zahtevamo, da se še sedaj veljavni zakon o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije z dne 30. novembra 1921 ukine in odločno svarimo pred vsako novo policijsko-administrativno mero, ki vsebuje prav opasno sredstvo za šikanozno preganjanje in žigosanje legitimnega trgovca in producenta.

ZNIŽANJE OBRETNOSTI MERE.

Kakor poročajo iz Beograda, se bo po povratku viceguvernerja Narodne banke Dragutina Protiča in generalnega direktorja Dragoljuba Novakovića v Beogradu sklicala velika konferenca, na katero bodo pozvani zastopniki vseh denarnih zavodov v državi. Konferenca se bo bavila z vprašanjem znižanja obrestne mere.

OD ČESA JE ODVIŠEN USPEH VELESEJMA?

Dosedanje delo na tem polju je pokazalo, da uspeh velesejma ni odvisen toliko od razstavnega dela samega, temveč od psihološkega upliva na kupca. »Prodajati« in sicer v pomenu pridobivati si z udeležbo na velesejmu čimdalje večji krog odjemalcev, to je glavni cilj velesejma, ne samo razstava in trenutni upehi. Velesejem mora biti most med produkcijo in konsumom.

Redno vsako leto obiskuje velesejem večina naših trgovcev in prodajalcev, a to so pravi odjemalci producentov in engrosistov. Zato morejo biti trdke, ki bodo razstavile na VI. Ljubljanskem vzorčnem velesejmu od 26. junija do 5. julija 1926. že danes sigurne uspeha.

NEMSKI EKSPORT SE DVIGA.

Nemški eksport v marcu je bil za 240 milijonov mark večji kot import, v februarju za ca. 120 milijonov, v januarju za

88 milijonov. Torej je eksportni previšek čimdalje večji. To je tembolj presenetljivo, ker so bila ravno v zadnjem času gospodarska poročila precej pesimistična. Posebno važnost polagajo Nemci na to, da se je dvignil eksport fabrikatov, in sicer za 122 milijonov mark. Omenimo tekstilije z 32.4 mil. mark, valjano blago in železnino z 18.8 in stroje z 12.3 milijone mark. Brezdvomno je to tudi posledica večje obilice na denarnem trgu in s tem v zvezi manjših obresti. Pocenitev produktivskih stroškov je omogočila ugodnejšo kalkulacijo in večjo konkurenčno zmožnost na svetovnem trgu. Z znižanjem davkov, ki je stopilo v veljavo v aprilu, se bo to ugodno gibanje še pospešilo.

Zlasti bančni krogi so z novimi položajem zelo zadovoljni, omenjajo uspeh pocenitve v industriji ter poudarjajo zopetno konkurenčno moč Nemčije na svetovnem trgu. V tej zvezi opozarjajo zlasti na naročilo tračnic, ki ga je dobil Krupp iz Amerike. Seveda bodo imele banke od pomnoženega eksporta zopet večji dobiček, ker se z naraščanjem eksporta dviga dajatev kredita v eksportne svrhe.

Črta naraščanja nemškega eksporta se ni dvignila nenadoma, temveč raste počasi že dve leti. In ravno to počasnost in doslednost smatrajo za najbolj ugoden moment optimističnega presojanja. Ker so zaloge polne tujih surovin, pada import, in oboje skupaj da omenjeno ugodno zaključno bilanco. Položaj postaja polagoma tak, kakršen je bil pred vojsko.

Iz poročila tajništva Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

(Poročilo o delovanju zbornice v dobi od 1. dec. 1925 do 20. aprila 1926.)

(Konec.)

XII. SOCIALNO - POLITICNE AKCIJE ZBORNICE.

Med ostalimi socialno-političnimi akcijami je omeniti zbornično vlogo na ministra za socialno politiko, v kateri smo ponovno zahtevali revizijo zakona o zavarovanju delavcev in reorganizacijo poslovanja zavarovalnih zavodov, ker bremenijo dajatve iz naslova socialnega zavarovanja v sedanjih višini domačo podjetnost v tej meri, da ji otežujejo konkurenco z inozemskimi fabrikati. Tudi je zbornica intervenirala glede uvrstitve pisarniškega osebja pri industrijskih podjetjih pri nezgodnem zavarovanju v primerno nižji razred, ki odgovarja nezgodnemu riziku, kateremu je izpostavljeno osebje, zaposleno v pisarnah industrijskih obratov, ker je uvrstitev v enak odstotek z delavstvom neutemeljena in krivična.

Pismo anketo je izvršila zbornica glede pravilnika o higijskih in socialno - varnostnih napravah v industrijskih podjetjih. Rezultati ankete bodo v zmislu sklepa seje industrijskega odseka predloženi kompetentnim ministrstvom.

Glede ureditve delavnega časa in vprašanja odpiranja in zapiranja trgovskih obratov je zbornica podala izjavo ministrstvu trgovine in industrije in velikemu županu v Ljubljani, kjer je zastopala stališče v zmislu zahtev, ki so jih bile predlagale posamezne krajevne trgovske in obrtniške organizacije. Enako izjavo je zbornica dostavila tudi velikemu županu mariborske oblasti.

Praska za dovoljevanje začasnega bivanja in dopotovanja inozemskih kvalificiranih moči v našo državo je po novem pravilniku zelo olajšana in se tozadevne prošnje rešujejo ekspeditivno. Pri prošnjah, ki jih vlagajo inozemci, ki izvršujejo posle višje vrste, odnosno samostojne obrti, za do-

LISTEK.

RAZMOTRIVANJE O RACIONALNEM IZKORIŠČANJU ŽELEZNIH RUD V NAŠI KRALJEVINI.

(Ing. Viktor Gostiša.)

(Nadaljevanje.)

Železarna je zasnovana kot jeklarna, ki poseduje Martinove peči in pa valjarno za razno fasonsko železo, kakor je to šibkasto, kotno, plosnato, okroglo, betonsko in razne druge vrste kovnega železa.

Pred vojno in za časa vojne je ta železarna zelo dobro prosperirala, seveda na račun železarne v Vrešju, ki je največjo visoko peč držala v pogonu samo za železarno v Zenici, ki je za surovo Martinovo železo plačala tako minimalne cene, da bi Vrešje že takrat skoro z deficitom zaključeval, če ne bi se z dobro prodajo rudniških proizvodov paralizirala zguba visoke peči. — Seveda so privatni vareški akcijonarji pripadali tudi akcij-ski družbi v Zenici.

Dandanes se Vrešje in Zenica, ki bi morali biti po načelih vertikalne koncentracije enotno telo, pa so na žalost tehnično, administrativno in komercialno

ločeni in med seboj še okroglo 80 km oddaljeni podjetji, borita za svojo eksistenco, kar je pa čisto naravno, ker so vse instalacije starinske in skrajno neekonomične. Razven tega zelo obremenjujejo Vrešje radi velike oddaljenosti od producenta prevoznih stroškov za koks, bo-leha pa tudi kot podjetje, ki ga vodi državna uprava kot najemo po predpisih zakona o drž. računovodstvu, na vseh posledicah te okorne administracije in popolne trgovinske neelastičnosti. Vsekako bi bilo v večjo korist podjetju obratno razmerje, namreč tako, da bi ostala država lastnik, privatni kapital pa najemnik.

Železarni v Zenici pa manjkajo vse prednosti moderne vertikalno koncentrirane železarne, kateri stoje na razpolago kot postranske pridobitve zastoj skoro vse kalorične in mehanske energije, katere pa mora Zenica z znatnimi stroški posebno proizvajati v parnih kotlih in generatorjih. Rentabiliteta Zenice je pri današnji ureditvi podjetja mogoča samo tedaj, če ji država iz svojih rudnikov odstopi premog, iz Vrešja pa surovo železo izpod lastnih povprečnih proizvodnih cen.

Prosperitet teh dveh železarn, ki se morata smatrati kot enoten organizem, pa bo najsigurnejši, če se privlečeta v

interesno sfero na prejšnjih predlogih koncipirane težke industrije, ki bo v stanju, da jih smotrno modernizira in tako preuredi, da zamoreta na sebe prevzeti gotovi del fabrikacijskega programa, ne da bi pri tem pravila nepotrebno konkurenco z ogromnimi investicijami vezane na novo osnovane težke železarske industrije. V korist države bi bilo, da prepušti tudi Zenico in Vrešje istemu najemniku z zahtevo, da stori iz teh dveh podjetij moderno in rentabilno srednjo železarsko industrijo, ki bi imela svojo bazo na vareškem rudišču, katero bi se smelo zlasti v pogledu hematita eksploatirati samo za lastne potrebe, nikakor pa ne za izvoz.

Vrešje in Zenica skupaj bi mogla biti tudi predmet enega separatnega akcijskega društva, v katerem bi bila pod istimi pogoji, kakor pri Ljubiji, tudi država udeležena, toda družba bi morala biti radi izključenja vsake škodljive medsebojne konkurence v tesni horizontalni organizaciji z nameravano težko industrijo.

Končno bi se alternativno mogla država tudi odreči vsake finančialne participacije na predmetnih podjetjih pod tem pogojem, da po isteku gotovega števila let, katero se sporazumno določi v razmerju z višino za investicije potrebnega kapitala, pripadajo vsi odstopljeni rudni-

ki in vse na novo postavljene železarske instalacije brezplačno v posest države in da tedaj prenehajo tudi vse druge obveznosti države proti najemniku.

Ko smo v ravnokar izraženih smernicah približno začrtali modus transakcije za racionalno izkoriščanje naših železnih rud v korist lastne domače železarske industrije, moramo se naposled baviti tudi z vprašanjem, kje naj bi se ta, moramo reči, centralna železarska industrija fundirala, da bi imela od tega koristi sama in pa cela naša kraljevina.

Princip je, da se železarska podjetja kolikor mogoče približajo najmerodajnejšim surovinam te industrije, t. j. železni rudi in pa premogu za koksanje. V slučaju pa, da se ruda in premog ne pojavljata v medsebojni neposredni bližini ene ali druge surovine, iz toplinsko tehničnih načel pa ponajveč pri producentu koka, ako se isti nahaja v mejah lastne države. Obenem pa se pri situiranju takih podjetij kot eminentno važna okolnost upoštevajo ekonomske in kapacitativno zadovoljive komunikacije — železnice in vodne poti —, ki so potrebne za dobavo onih surovin, katere je treba dovažati, in pa za kolikor mogoče sigurno, ceno in enostavno predajo proizvo-dov konsumentu.

(Dalje sledi.)

voljenje daljšega bivanja odnosno stalne naselitve v naši državi, zaslišuje zbornica, v kolikor se obračajo na njo politične oblasti, vedno mnenje strokovnih organizacij, da se pri tem varujejo naši splošni, kakor tudi krajevni gospodarski interesi.

Okrog novega leta se je pojavil v ministristvu za socialno politiko načrt novega zakona o pobijanju draginje, ki je v svojih določbah neprijetno bolj reakcionaren, kakor sedaj veljavni zakon in predvideva regulacijo prodajnih cen potem posebnih sosvetov, sestavljenih pri občinskih odborih, ter celo možnost revizije poslovnih lokalov. Proti temu načrtu je zbornica na podlagi razprav na seji obrtnega odseka dne 23. marca t. l. podala odločno odklonilno izjavo, ki jo je dostavila vsem kompetentnim ministrom. Poleg tega se je pridružila tudi tozadevnim protestnim resolucijam izredne skupščine Zveze industrijev ter anketi zbornice in organizacij v Zagrebu dne 21. januarja t. l.

XIII. IZJEDNAČENJE ZAKONOV.

Kakor omenjeno, se je v zadnji dobi intenzivno delalo na načrtih za izjednačenje gospodarskih zakonov. Tako se izdeluje v ministristvu trgovine in industrije načrt zakona o gospodarskem svetu, načrt zakona o zbornicah za trgovino, obrt in industrijo, nadalje načrt zakona o merah, zakona o pospeševanju domače industrije, načrt trgovinskega in meničnega zakona. Zbornica glede teh načrtov dosedaj ni bila vprašana za mišljenje, pač pa je bil v komisijo za izdelavo načrta obrtnega zakona imenovan zbornični referent za obrtne zadeve dr. Josip Pretner.

Upravi za zaščito industrijske svojine je zbornica podala izjavo glede ratifikacije haških dopolnitev in izmen konvencij za zaščito industrijske svojine in sicer glede pariške obče konvencije, madridskega aranžmana o mednarodni registraciji tovarniških in trgovskih žigov, madridskega aranžmana o prepovedi lažnive označbe izvora blaga in laškega aranžmana o mednarodnem depozu vzorcev in modelov.

Ministristvu za šume in rudnike se je zbornica izjavila glede II. načrta rudniškega zakona. Ministristvu trgovine in industrije je predložila zbornica z motivnim poročilom načrt gostilničarskega zakona, ki naj bi nadomestil dosedanje predpise o gostilničarskih obrtnih po taknem zakonu.

Spričo vedno novih dalekosežnih gospodarsko-političnih vprašanj narašča delovanje zbornične pisarne od meseca do meseca. V dobi od 10. decembra 1925 do 20. aprila t. l. je zbornica prejela 6.684 dopisov in razposlala 11.358 dopisov. Nadalje je izdala v tej dobi 495 potrdil za carine proste uvoz blaga, 114 potrdil o dražiteljski sposobnosti in 559 izvornih spričeval in 119 raznih drugih potrdil.

Od zadnje plenarne seje so se vršile tri seje predsedstva, dve seji carinsko - prometnega odseka, dve seji obrtnega odseka in po ena trgovskega in finančnega odseka. Nadalje je zbornica sklicala dve konferenci glede železniških tarif za mlinarsko industrijo, anketo glede stanja opekarniške industrije, poleg mnogobrojnih pismenih anket, ki jih je priredila v tem času, končno se je zbornica udeležila po svojih delegatih mnogoštevilnih strokovnih zborovanj in občnih zborov krajevnih združenj, zvez in obrtniških društev.

Ob zaključku poročam še, da se je dne 21. januarja t. l. vršila pri trgovski zbornici v Zagrebu konferenca zborničnih tajnikov, kjer se je v smislu sklepa lanskoletnega kongresa zbornic v Sarajevu in v Beogradu sprejel za konferenco trgovskih, obrtnih in industrijskih zbornic v Ljubljani, ki se bo vršila dne 24. in 25. junija, sledeči dnevni red:

1. Naše narodno gospodarstvo in naše pomorstvo.
2. Pomorska uprava in pomorsko sodstvo.
3. Naša zunanja trgovina in trgovinska politika v zvezi z interesi našega pomorstva in sicer: a) carinska

politika; b) železniško - tarifna politika; c) svobodne cone, pristaniščne takse in javna skladišča.

4. Pospeševanje našega pomorstva in sicer: a) subvencioniranje; b) ladjedelnštvo; c) izgraditev pristanišč; d) kabotaža; e) dolga plovdba; f) strokovna naobrazba.

5) Solunsko pristanišče in interesi našega gospodarstva na solunski coni. Uvodni referat je prevzel predsednik društva »Ekonomist« in ugledni univerzitetni profesor ter bivši načelnik oddelka za zunanjo trgovino in trgovinsko politiko v ministristvu dr. Milan Todorović, dočim so si ostale referate podelile medseboj zagrebška, splitska in dubrovaška ter solunska zbornica. Datum konference je bil določen tako, da bo vsem našim cenjenim gostom in članom naših posetnim dana možnost prisostvovati otvoritvi ljubljanskega velesejma in si na našem velesejmu ogledati tudi naša gospodarska stremjenja in prizadevanja. Tako pripomoremo v zvezi s to konferenco tudi praktično k posredovanju stikov med reprezentanti trgovine, industrije in obrti cele naše države.

»Brezalkoholna Produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/59 pošlje vsakemu naročniku »Trgovskega lista« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

PRAVILA DRŽAVNE OBRTHNE BANKE V BEOGRADU.

V razpravni dvorani beogradskega prvostopnega sodišča se je vršil širši sestanek zastopnikov zbornice in centralnih obrtniških organizacij iz cele države v svrhu definitivne redakcije pravil nove Državne obrtne banke. Predsednikom sestanka je bil izvoljen predsednik beogradske zbornice obrtnikov g. M. Stojanović. Slovenijo je zastopal tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Ivan Pless. Za podlago razpravam je služil načrt pravil, katerega je izdelala beogradska obrtna zbornica. Načrt se je brez bistvenih sprememb sprejel in bo še ta teden predložen ministristvu v odobritev. Kakor znano, določa zakon o Državni obrtni banki, ki ga je sprejela skupščina dne 5. februarja t. l., da se ustanovi centralna te banke v Beogradu, istočasno pa tudi glavna podružnica v Zagrebu, a kasneje »po potrebi« podružnice ali izpostave v Ljubljani in Sarajevu, ter izpostave v Splitu, Skoplju in Novem Sadu. Pravilnik, ki se mora gibati v okviru zakona, ne more na tem položaju, ki ga je ustvarila sporazumska vlada, zlasti kar se tiče zahteve Slovenije po takojšnji ustanovitvi filijale, ničesar spremeniti. Zagotovilo se je samo, da se ustanovi filijalka te banke v Ljubljani brez vsakega takoj, ko bo podana »potreba«, ki jo zahteva zakon, t. j. da dokaže Slovenija zadostni interes na ustanovitvi take filijale s tem, da podpiše primerno število delnic te banke. Tudi se je zagotovilo, da se ustanovi predvsem filijalka v Ljubljani in šele kasneje v drugih krajih, po vrstnem redu, kakor to določa zakon. Delnice znašajo 200 Din vsaka. Plačati bo pri podpisu samo 20%, t. j. 40 Din ter 5 dinarjev za stroške. Ostalo (160 Din) se bo plačalo v enakih obrokih tekom treh let, tako da je omogočeno vsakemu tudi najsiromašnejšemu obrtniku, da sodeluje pri tem zavodu. Slovenija bo imela sorazmerno z delnicami, ki jih podpiše, dva ali več zastopnikov v upravi centrale v Beogradu, kakor tudi začasno enega ali dva v upravi zagrebške podružnice, ki bo vodila do ustanovitve filijalk v Sloveniji vse bančne posle, ki se tičejo Slovenije. Takoj po potrditvi pravil se bodo objavili pogoji in razposlala vabila za podpis akcij. Skrbeti bo treba za to, da se v Sloveniji vzbudi med obrtniki čimvečji interes za to ustanovo, ki bo za posameznega obrtnika, kakor za razvoj celokupnega obrtništva odlične važnosti.

Za popolno avtonomijo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je g. J. Rojina stavil naslednji predlog, ki je bil soglasno sprejet:

Zakon o zavarovanju delavcev nam je odvzel kar se tiče socialnega zavarovanja še ono malo avtonomije, ki so jo imele socialno zavarovalne institucije v bivši Avstriji. Posledica tega je, da se uprava birokratizira, da izgubijo lokalni faktorji vsak interes na zavarovanju in da na tak način zavarovanje samo peša. V neugodnem zavarovanju je nosilec zavarovanja Središnji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Temu uradu je nakazati vse neugodne zavarovalne prispevke, ki se nabirajo v Sloveniji. Med tem ko vrši vse funkcije zavarovanja Okrožni urad v Ljubljani sam. Okrožni urad v Ljubljani je tako, kar se tiče neugodnega zavarovanja obremenjen z delom, mora pa odkazati vse nabrane prispevke Zagrebu, ki jih investira, deloma v novi velikanški palači, deloma v nakupu sanatorijev. Mesto, da bi se vsote, ki tako težko obremenjujejo našo produkcijo, kar bi bilo povsem pravično, investiralo v Sloveniji, kjer so dani najboljše klimatični pogoji zlasti za bolne na pljučih, se kupujejo za ogromne vsote graščine na Hrvaškem, daleč od železnice, ki jih ne bodo mogli naši bolniki zbog oddaljenosti sploh niti posecati. Že ta sama dejstva kažejo, kako škodljiv je sistem, ki ga je uvedel v socialno zavarovanje naš zakon o zavarovanju delavcev in zato predlagam, da blagovoli zbornica nujno zahtevati, da se s čimprejšnjo reorganizacijo socialnega zavarovanja podeli Okrožnemu uradu popolna avtonomija, ker zahtevajo to bitni interesi, ne samo naše industrije, trgovine in obrti, ampak tudi interesi socialnega zavarovanja samega.

Razsodbe Upravnega sodišča v Celju.

Izredni prispevki za posebno porabo cest. — Za izrednega porabnika ni smatrati osebe, ki ni direktno uporabljala ceste in torej tudi ne osebe, ki je kupila blago franko železniška postaja.

(Konec.)

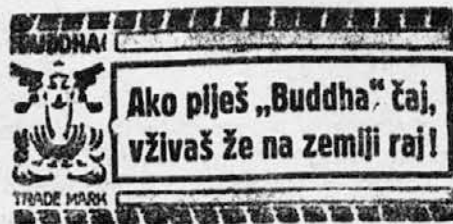
Iz tega predpisa sledi, da je zahteva plačanja posebnega prispevka za uporabo okrajne ceste upravičena le, če se cesta uporablja za tovarne kolone, z lastnimi ali najetimi vozovi in v izredni izmeri. Tožitelj trdi, da je kupil blago, ki je bilo na njegovo ime oddano na postajah rogaške lokalne železnice, od prodajalcev franco odpremna postaja in da torej posebni prispevek za prekomerno uporabo okrajne ceste ne more njega zadeti, a da gradbena direkcija te za presojo predmetnega spora merodavne činjenice ni ugotovila, zbog česar je postopanje toženega upravnega oblastva nedostatno. Upravno sodišče smatra ugotovitev tu omenjene činjenice o oddaji blaga franco odpremna postaja neobhodno potrebnim, kajti kot izrednega porabnika ceste ni smatrati osebe, ki ni direktno uporabljala ceste in torej tudi ne osebe, ki je kupila blago franco železniška postaja, dočim se za dovoz blaga do železnice z ozirom na kupne pogoje sploh ni zanimala in se je vožnja po cesti do železnice vršila na neposredno nevarnost in neposredne stroške prodajalca ter je le ta uporabljal cesto z lastnimi ali najetimi vozovi. Obstoječi predpisi občega civilnega in trgovskega prava vsebujejo glede tega vprašanja točne odredbe, zlasti v kolikor gre za prevažanje blaga ob priliki kupnih pogodb. Pri kupu preide lastništvo kupljenega blaga na kupca z izročitvijo (§ 1053 obč. drž. zak.). Glede trgovinskega kupa in v našem primeru gre za tak kup, pa določa trgovinski zakon kraj izpolnitve, to je kraj, koder preide lastnina kupljenega blaga na kupca. Prodajalec izroča kupcu kupljeno blago ali tam, koder

se nahaja ali na drugem kraju. Kadar je treba izpolniti na drugem kraju, takrat veljajo za pošiljanje blaga predpisi § 345., odst. 2. stavek 1. trg. zakonika in je prodajalec dolžnost na lastno nevarnost in kolikor se ni kaj drugega izrecno dogovorilo tudi na lastne stroške preskrbeti za pošiljanje blaga na kraj izpolnitve. Če je pa treba blago odposlati od kraja izpolnitve, koder ga kupec ni prejel, na drug kraj (kraj namembe), je pošiljanje blaga na kraj namembe od kraja izpolnitve stvar kupca, ter zadene prodajalca le dolžnost omenjena v čl. 344 in 345 trg. zak. in se vrši pošiljanje na stroške in ne nevarnost kupca. Pri kupčijah franco vagon ali franco postaja preide torej kupljeno blago šele na železniški postaji v kupčev last in šele nadaljnje pošiljanje blaga z železnico se vrši na stroške in na nevarnost kupca. Kupec se sploh ne zaniমা za prevoz blaga do postaje in na osnovi take kupne pogodbe tudi ne more vplivati na način prevoza do postaje. Edinole prodajalec lahko kalkulira z vsemi prevoznimi stroški do postaje in torej tudi s stroški, ki narašajo za izredno uporabo ceste, ne pa morda kupec, ki je blago kupil franco postaja ali franco vagon v upravičenem prepričanju, da so v kupni ceni zapopadeni tudi vsi stroški prevoza do železnice.

Gradbena direkcija kot odločeno oblastvo bi morala kot važno činjenico uradoma ugotoviti, saj je ta činjenica merodajna za rešitev vprašanja, se li sme tvrdka pritegniti k izrednemu prispevanju ali ne. Ugotovitveno postopanje upravnih oblastev je namreč oficijozno, v kolikor ni nasprotujočih zakonitih predpisov. Seveda mora dotičnik, ki hoče izposlovati odločbo oblastva v gotovi smeri in v ta namen pred tem oblastvom kaj trdi, načeloma to svojo trditve, kolikor je to pač v njegovi moči, tudi dokazati ter oblastvu predložiti vsa za to dokazovanje primerna njemu znana sredstva, da se doseže namen postopanja. A nekvarno tej načelni obveznosti strank morajo upravna oblastva z ozirom na oficijozni značaj upravnega postopanja z vsemi razpoložnimi sredstvi uradoma ugotoviti pravo stanje stvari, kolikor je to merodavno za njih odločbo. V danem primeru velja to tembolj, ker se čelo postopanje ne vrši morda v korist tožitelja, marveč v korist okrajnega zastopa na tožiteljevo breme. Iz spisov je sicer razvidno, da je gradbena direkcija, kakor že zgoraj omenjeno, sklicala ogled in razpravo na licu mesta, vendar pa ni dokazano, da je tožitelj to vabilo pravočasno prejel oziroma da ga je sploh prejel. V teku administrativnega postopanja torej tožitelju ni bilo mogoče, da bi pred razsojanjem v poslednji upravni stopnji — in gradbena direkcija je kot naslednica dež. odbora v cestnih zadevah prva in obenem poslednja stopnja — mogel zaznati za vse činjenice, na kojih podstavi je gradbena direkcija odločala o predmetni stvari. Ako bi se tožitelju varovala ta pravica doznavanja, bi mogel napram gradbeni direkciji tudi pravočasno uveljavljati svoje pomisleke in navajati činjenice o kupčijah franco postaja in za njo ponuditi dokaz. Ker se ta pravica doznavanja napram tožitelju ni varovala in ker je utegnil ta nedostatek neugodno vplivati na materijelni pravni položaj tožitelja, vsled tega je predhodno administrativno postopanje nedostatno in se je morala izpodbijana odločba zaradi nedostatnega postopanja razveljaviti.

Trgovina.

Dobava rezane bele jelovine. Neka angleška tvrdka potrebuje 3/400 stds bele jelovine v dimenzijah 3/8×3, 3/4, 4, 4 1/2, 5, 5 1/2 in 6 (največ 4, 4 1/2 in 5) angleških col. Francoska dolžina 1.65 m in več (1.65, 2.00, 2.35, 2.65, itd.) v povprečni dolžini 4.00 do 4.35. Blago ne sme imeti razpok in rujavih prog ter mora biti rezano na ostre robove. Biti mora suho, najboljše vrste in najgostejše. Ceno je določiti pro Standard of St. Petersburg za 4.672 m³ Cif Antwerpen or Fob. Blago je natovoriti čimprej. Natančni naslov tvrdke je interesantom na razpolago v

pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Izvoz sliv iz brškega trga. Na brški trg se je v zadnjem času od 29. p. m. do 10. t. m. dovozilo celokupno 524.30 kvintalov sliv. Izvozilo se je pa v istem času celokupno 1672.33 kvintalov sliv in 8.73 kvintalov orehov.

Ureditev mednarodnega blagovnega prometa. V trgovsko-obrtni zbornici v Gradcu so se v ponedeljek 26. t. m. pričela posvetovanja članov mednarodnega transportnega odbora, da uredi razna vprašanja glede blagovnega prometa. Konference se udeležujejo zastopniki 11 držav, med drugimi Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske, Madžarske, Francije, Italije, Nemčije, Avstrije in drugih držav.

Položaj na tržišču jaje je prilično miren. V Sloveniji so cene v prošlem tednu mestoma nazadovale. O majhni oslabitvi cen poročajo iz Maribora, dočim so v Ljubljani ostale cene neizpremenjene. Na drobno se je prodajalo v prošlem tednu v Ljubljani komad povprečno 1 Din, v Mariboru pa po 0.75 do 1 Din. Mirno je tudi na zunanjih tržiščih jaje, kjer pričakujejo velikih dovozov cenenejšega blaga iz Rusije. S Švicarsko se je poslovalo na bazi 145 do 150 švicarskih frankov za zaboj franko pariteta Buchs. V splošnem pa je produkcija zadnje dni malo manjša. Po vesteh z Dunaja se na tamokšnjem trgu po jajcih iz Jugoslavije malo povprašuje, ker so predraga.

Denarstvo.

Uradni kurzi za maj t. l. Minister finance je določil za preračunavanje tuje valute na dinarje, v katerih je navedena vrednost v zlatu ali tuji valuti, sledeče kurze: 1 napoleon 218 Din, 1 turška lira 274 Din, 1 angleški funt 276 Din, 1 dolar 56.60 Din, 1 kanadski dolar 56.35 Din, 1 zlata nemška marka 13.50 Din, 1 poljski zlot 7 Din, 1 avstrijski šiling 7.98 Din, 100 francoskih frankov 192 Din, 100 švicarskih frankov 1093 Din, 100 italijanskih lir 228 Din, 100 belgijskih frankov 2210 Din, 100 holandskih goldinarjev 2270 Din, 100 rumunskih lej 22.50 Din, 100 bolgarskih levov 40 Din, 100 danskih kron 1480 Din, 100 švedskih kron 1520 Din, 100 norveških kron 1200 Din, 100 pezet 800 Din, 100 drahem 73 Din, 100 čehoslovaških kron 168 Din, 1 milijon madžarskih kron 795 Din. — Ti kurzi veljajo od 1. do 31. maja 1926.

Francija odplačuje dolg Angliji. »Martin« v »Echo de Paris« naznanjata, da je angleški finančni minister Lord Churchill sporočil dne 26. t. m. spodnji zbornici, da je Francija plačala 5 milijonov angleških funtov na račun svojega vojnege dolga v Angliji.

Davki in takse.

Donos neposrednih davkov v mesecu februarju 1926. V mesecu februarju t. l. se je v naši državi pobralo 77.795.578 Din neposrednih davkov, 38.811.071 Din izrednega pribitka, 14.558.872 Din davka na poslovni promet in 13.930.623 Din invalidskega davka, skupaj 145.096.144 dinarjev. Od celokupne svote se je pobralo na Hrvaškem 44.780.447 Din, v Bosni 8.605.316 Din, v Vojvodini 35.075.190 dinarjev, v Sloveniji 31.851.691 Din, v Dalmaciji 4.235.606 Din in v Srbiji in Črni gori 20.547.894 Din. Od celokupne svote odpade torej na Slovenijo ena petina. Davčna praksa v posameznih pokrajinah se kaže najbolj po donosu davka na poslovni promet, katerega se je pobralo v celi državi 14.558.872 Din, od tega na Hrvaškem 2.554.941 Din, v Bosni 1 milijon 112.697 Din, v Vojvodini 2.970.178 dinarjev, v Sloveniji 4.493.290 Din, v Dalmaciji 544.218 Din in v Srbiji 2 milijona 883.548 dinarjev. V enajstih mesecih proračunskega leta 1925/1926 se je v Sloveniji pobralo preko ene petine vsega davka na poslovni promet. V navedenem času se ga je namreč pobralo v celi državi 33.689.661 Din, od tega v Sloveniji sami 7.921.828 Din.

Promet.

Poletni železniški vozni red. — Prometno ministrstvo pripravlja za poletje nov vozni red, ki stopi v veljavo dne 15. maja t. l.

Kretanje parobrodov »Oceanije« na Sušaku. Parobrod »Mrav« je prispel dne 19. t. m. in parobrod »Jadera« dne 23. t. m. v Benetke. Parobrod »Gora« je odplul dne 14. t. m. iz Newporta v Trst. Parobrod »Sava« je prispel dne 22. t. m.

v Las Palmas, odkoder odpluje v Casablanca, Oran, Trst in Sušak. Parobrod »Kostrena« je odplul dne 20. t. m. iz Smirne v Trst, parobrod »Sud« dne 24. t. m. iz Orana v Trst in Reko. »Morava« je prispel dne 19. t. m. in »Vladimir« dne 20. t. m. v Trst. Parobrod »Diamant« se vrača iz Carigrada preko Egejskega in Jadranskega morja v domače pristanišče.

Mednarodni avtomobilni znaki. — Avtomobilna potovalna sezija se je pričela, na cesti vidimo vse polno črk na avtomobilih, in vsakdo bi rad vedel, kaj pomenijo. Nekatera brž razumemo, na primer I za Italijo in F za Francijo, druga zopet ne. Podamo tukaj seznam: A Avstrija, B Belgija, BG Bolgarija, CS Češkoslovaška, D Nemčija (Deutschland), Dlt Danzig, DK Dansko (Danmark, prva in zadnja črka), E Španija (España), F Francija, GB Vel. Britanija (Great Britain), GR Grška, H Ogrska (Hungaria), I Italija, L Luksemburška, MC Monte Carlo, N Norveška, NL Nizozemska (Nederland), P Portugalska, PL Poljska, R Rusija, RM Rumunija, S Švedska, SB Jugoslavija (Srbija!), SF Finska (sestavljeno iz S-Suomi, domače ime za Finsko, in iz F-Finska), SH Švica (iz Schweiz ali Suisse in Helvetia), US Zedinjene države (United States).

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani je s posebnim vlogom zaprosil predsednika gerentskega sveta g. Dr. Puca, da izboljša tržni red, ki vlada sedaj na Vodnikovem, kakor tudi na Pogačarjevem trgu. Nadalje, da do nadaljnjega ustavi vsako podeljivanje za nove stojnice in barake, katerih je baš v zadnjem času mnogo naraslo in za katere absolutno ni nikaka potreba, ker imamo v Ljubljani dovolj trgovin in poslovnih lokalov. Iz zdravstvenih ozirov je Gremij naprosil g. predsednika gerentskega sveta, da prepove zavijati kupljeno blago v časopisni papir, kakor tudi, da se izvede stroga revizija obrtnih pravic, ker prodajajo nekateri take predmete, za katere nimajo tozadevnega dovoljenja. Konečno je Gremij prosil, da se čimprej uveljavi nov tržni red, kateri bi odgovarjal modernim zahtevam mesta Ljubljane.

RAZNO.

Novi jugoslovenski generalni konzul v Trstu. V nedeljo je prišel v Trst gosp. Vlačko Savič, novi generalni konzul kraljevine Jugoslavije v Trstu. G. Savič je bil dosedaj generalni konzul v Münchenu. Dosedanji generalni konzul g. Dušan Stepanović je premeščen v Gradec.

Vsebinska poljsko-romunske garancijske pogodbe. Po izmenjavi ratifikacij je dala vlada objaviti garancijsko pogodbo z Poljsko, ki določa med drugim: Rumunija in Poljska se obvezujeta, da bosta medsebojno spoštovali teritorialno nedeljivost in politično neodvisnost in jo branili proti vsakemu zunanjemu sovražniku. Ako je ena ali druga država napadena, ne da bi sama izzvala napad, se obe pogodnici zavvezujeta, da bosta v smislu člena 19. pakta o Družbi narodov nemudoma priskočili druga drugi na pomoč. Ako boste državi kljub svoji miroljubnosti zapleteni v obrambno vojno, se obvezujeta, da ne bosta brez druge začeli pogajanja za premirje in ga tudi ne sklenili. Obe vladi se imata sporazumeti o vprašanjih zunanje politike, ki se tičejo obeh držav. Nobena pogodbenica ne sme skleniti zveze s tretjo državo, dokler se ne sporazume z drugo. Rumunija in Poljska se obvezujeta, da bosta sporne zadeve, ki jih ne moreta rešiti diplomatskim putem, predložili razsodišču. Pogodba je sklenjena za pet let, vendar jo ena ali druga država lahko odpove po dveh letih, mora pa drugo pogodnico o tem šest mesecev prej obvestiti.

Živinska razstava v Novem mestu. — Podružnica kmetijske družbe v Novem mestu naznanja: Živinska razstava se bo vršila 30. maja, t. j. v nedeljo od 9. ure zjutraj do 16. ure popoldne. K razstavi bodo pripuščene: 1. enobarvne (sive, pšenične ali rjave) krave in telice, breje ali s teleti, enobarvni bikli od 1 leta naprej, Biki, krave in telice, ki vozijo, naj se naprežejo. 2. Žrebci od 1 leta naprej, toplo- in mrzlokrvni, kobile od 3 let naprej, toplo- in mrzlokrvne, breje ali z

žrebeti, mlade kobilice eno- in dveletne. 3. Mrjasci od 3 leta naprej (požlahnjene pasem), svinje breje ali s praseti. — Kmetovalci, poslužite se prilike, razstavite svoje lepe živali! Zato naj se vsak, kdor misli kako žival razstaviti, obvezno prihlasi do 15. majnika t. l. pri podružnici kmetijske družbe v Novem mestu. Kdor se do tega časa ne prihlasi, ne bo pripuščten k razstavi. Lepe živali bodo dobile primerne nagrade. Za bolj oddaljene živali preskrbimo hleve in tudi krmo. Kmetijski strokovnjaki Slovenije, ki se za razstavo zanimate, se vabite, da jo posetite. Na razstavo bo povabljen ministrstvo poljedelstva v Beogradu in bo dana možnost živali prodati.

Nazadovanje brezposelnosti v Avstriji. Sredi meseca aprila t. l. se je v Avstriji našlo 174.881 brezposelnih oseb, ki dobivajo podpore. To število se razdeli na posamezna okrožja sledeče: Dunaj 83 tisoč 235, dunajska okolica 8729, Sauerbrunn 4720, Gradec 17663, Celovec 3574. Razen teh je dobivalo 11.000 oseb prispevke za brezposelne in 31.000 brezposelnih je bilo izkazanih v posredovalnicah dela, ki nimajo pravice na podporo. Število brezposelnih se je v prvi polovici meseca marca znižalo za 18.868 oseb.

Težnje avstrijskih agrarcev. Tekom debate o carinskih noveli je ugledni zastopnik parlamentarne vladne večine poslanec Hofer podal izjavo o zvišanju carine s stališča agrarcev. Izjavil je, da je reforma carine potrebna za zaščito poljedelstva. Vse panoge poljedelstva so pasivne. Vina ni mogoče prodati; isto velja za repo, peso in nekatere druge pridelke. Manjši posestniki so obdelovane reducirali na minimum, da se obvarujejo škode. Krompirja ostaja toliko, da je skrajni čas, da se omogoči potem zakona o špiritu snovanje zadružnih tovarn špirita. Glede carine na žito in moko opozarja poslanec na konkurenco tujih produktov, ki je mogoča vsled prenizke zaščite domačih agrarnih pridelkov. Posledice se kažejo v tem, da kmetje ne morejo prodati. Carinska zaščita za mlinško industrijo je neobhodno potrebna, da se omogoči prodajo domačih pridelkov. Tudi pri klavni živini ne pride producent na svoj račun. Carino na zmazano meso je treba povišati. Zaščititi bi tudi bilo treba produkcijo drv, da se nudi brezposelnim zaslužek. V glavnem je torej povišanje avstrijske carine naperjeno proti uvozu agrarnih produktov iz naše države, ki v prvi vrsti ravno te produkte izvažajo v Avstrijo.

Gospodarska posvetovanja v Avstriji. Pretečeni tedni so se gospodarska posvetovanja na Dunaju nadaljevala. Najvažnejša so bila izvajanja zastopnikov trgovskih organizacij. Trgovci so izražali željo, da se povišanje carine deloma ali docela opusti, ker je trgovina v jako slabem položaju. Pritoževali so se dalje, da so trgovci skoro izključeni od javnih dobav. V njihovem interesu bi tudi bilo, da Avstrija vsaj z vsemi nasledstvenimi državami sklene pogodbe o vzajemni pravni pomoči. Važna so bila tudi posvetovanja splošne gospodarske ankete, katere se udeležujejo tudi številni vladni zastopniki. Anketo je otvoril minister dr. Schürff, ki je uvodoma pojasnil namen splošne ankete. Vladi je na tem, da potom skupnega dogovora z interesi najde primerno bazo za ravnanje glede javnih dajatev in da si ustvari smernice za kreditna in finančno-politična vprašanja. Razprave ankete so jako živahne in jasno dokazujejo preobremenitev avstrijskega gospodarstva. Sklepe ankete svoječasno priobčimo.

Velesejem v Solunu, ki je bil določen za maj, je preložen na mesec oktober t. l. **Izselitev iz Slovenije 1925.** V letu 1925 se je celokupno izselilo iz Slovenije 1046 oseb.

Osebnost Valterja Lea. Predsednik Mednarodne trgovske zbornice, Valter Leaf, se mudi sedaj v Parizu. Odtod se bo podal v Nemčijo in bo obiskal Köln, Frankfurt, Hamburg in Berlin. Nato bo šel v Prago, na Dunaj in v Budimpešto. Glavni cilj njegovega potovanja je, da se informira o gospodarskih vprašanjih Srednje Evrope in da začne agitirati za pristo trgovino, v prilog odstranitvi carinskih zaprek. Valter Leaf, sedaj čez 70 let star, je predsednik londonske trgovske zbornice in predsednik Westminster-ske banke. Brez dvoma je med najznačilnejšimi osebnostmi mednarodnega go-

spodarskega življenja. Študiral je klasično filozofijo in je še danes kljub zelo aktivnemu gospodarskemu udejstvovanju vnet pristaš jezikoslovnega raziskovanja in klasične literature. Najboljša angleška prestava Iliade v prozi je njegova. Med svetovno vojsko je priobčil delo »Homer in zgodovina«, pred dvema letoma je izdal knjigo o »majhnih grških pe nitvah«, pred kratkim je priobčil prestavo del geografa Strabona. Poleg grških prestav se je pečal zelo veliko tudi s prestavami ruske in srbske literature. Francoščino in nemščino govori tako kot angleščino. — Med drugim pravi: »Moja naloga je, da študiram gospodarske razmere srednjeevropskih držav in v prvi vrsti vzroke umetnih zaprek, ki ovirajo obnovo. Nemčija je pristopila šele pred par meseci Mednarodni trgovski zbornici, zato jo je treba s svetom spraviti in ji nekako vcepiti zaupanje v uspešno in koristno skupno delo.« Taki močje so potrebni.

Fordovi spomini. Pariški »Petit Parisien« je začel priobčevati Fordove »spomine«. V prvem odstavku beremo kratek življenjepis Forda. Ko je bil star 17 let, je proti volji očeta zapustil domačo hišo in je postal mehanik. Leta 1892 je pri Edisonovi električni družbi dobil delo kot navaden delavec. V par prostih urah, ki jih je imel, si je zgradil prvi svoj avto. Pozneje je kupil malo delavnico in je začel izdelovati avtomobile. Ker so imeli njegovi vozovi pri neki dirki velik uspeh, je postal znan in je mogel leta 1896 ustanoviti akcijsko družbo. Od tedaj naprej je začel izdelovati avtomobile v velikem obsegu, neprestano je izboljševal svoj vzorec. Leta 1906 je imel že toliko sredstev na razpolago, da je mogel kupiti akcije svoje akcijske družbe nazaj in je postal sam lastnik vsega podjetja. Od tedaj naprej se je podjetje izredno dvignilo. Leta 1914 so napravili že 78.000 avtomobilov, l. 1916 785.000, leta 1919 1 milijon itd. Sedaj napravijo njegove velike tovarne najmanj 10.000 avtomobilov na dan.

Brezposelnost na Angleškem. Po statistikah, ki jih je objavilo ministrstvo za delo, se je število brezposelnih dne 12. aprila skrčilo na 1.024.400. Zmanjšalo se je v zadnjem tednu za 25.386. V odgovarjajočem tednu l. 1925 je število brezposelnih bilo večje za 180.370.

Italija na morju in v zraku. Pri Genovi je Sestri Ponente, ladjedelnica. Tam so spustili pred kratkim v morje največji parnik italijanske trgovske mornarice, »Roma«. Prisotnost prometnega ministra in pozdravni brzojav Mussolinija sta pomen tega dogodka najbolj osvetlila. Saj stopa z »Romom« Italija v veliko tekmovalstvo mednarodnega trgovskega brodogojstva. Ladja vsebuje 33.000 ton, je 215.25 metrov dolga, 20 m visoka, ima skozinski dvojni krov, 13 avtomatičnih vertikalnih zapor itd. Motorji imajo 40.000 KS in poženejo ladjo na uro 22 milj po 1852 m daleč. »Roma« je motorna ladja; prav tako je motorna ladja »Augustus«, ki ga gradijo, samo da je še deset metrov daljši. Po načrtu bodo zgradili do konca leta 1928 enajst takih velikih enot, in tako bo postala italijansko trgovsko brodogojstvo eno najmodernejših in mu bodo — tako upajo Italijani — turisti dali prednost pred drugimi. Odkar se Italijani ne smejo v velikih množinah naseljevati v U. S. A., so opustili gradbo počasnih potniških ladij in so začeli graditi izključno hitre pošne in luksuzne ladje. Devet imenovanih ladij bo pristajalo v Genovi, dve pa Trst domovinsko pristanišče. Hitreje, čeprav ne tako daleč, se bo potovalo po Italiji in iz Italije z redno prometujočimi poštami in potniškimi aeroplani. Črto Genovo—Ostia (Rim)—Neapol—Palermo so pravkar otvorili, priključivši ji črto Ostia—Cagliari (na Sardiniji). Ti dve črti uporabljata izključno le hidroplane. Druga črta je Milano—Ancona—Foggia—Brindisi, kjer se začne takozvana levantinska črta čez Atene v Carigrad. Tretja črta vodi iz Torina čez Benetke v Trst, četrta bo šla iz Sicilije v Afriko (Libijo) in dalje skoz Rdeče morje v Perzijski zaliv. Prometno-poštni pomen vseh teh črt je zelo velik.

Po svetu. V vsakem mesecu lanskega leta je znašala produkcija surovega železa na Poljskem 26.000 ton, produkcija jekla 66.000 ton, produkcija valjanega blaga pa 49.000 ton. — Pogajanja za obnovo predvojne einkovega sindikata so se razbila, ker se Angleži in Belgiji

niso mogli sporazumeti. — Rumunsko carinsko tarifo so začasno tako uredili, da bo v splošnem šla zaščitna carina do 30 odstotkov in le pri posameznih kategorijah do 35 odstotkov. Natančna ureditev šele pride. — V letošnjem poletju bo šla posebna ameriška ekspedicija proti Grenlandiji in bo poskušala, do kakšnega obsega se dajo ledene gore s termotom razbiti in stopiti. Na ta način upajo razbiti ledene gore že v tako visoki geografski širini, da ne bodo več ogrožale pota ladij. — Že leta 1869 so dobili trije mornarji, ki so delali prej kot rudarji v Kaliforniji in Avstraliji, v finski Lapski ca 2 kg zlata. Okoli 500 srečolovcev je šlo zato gor na sever, pa so bili razočarani. Znanstveno raziskavanje 1912-14 je dokazalo, da bi se iskanje zlata ne splačalo. Rentiralo bi se kvečjemu izpiranje peska reke Ipalo, kjer je v kubičnem metru povprečno 5,3 gramov zlata. — Generalna direkcija švicarskih zveznih železnic je na podlagi zaključka za leto 1924 ugotovila, da je rentabiliteta električnega obratovanja izdatno večja, kakor so pa doslej mislili. Stroški elektrifikacije, ki naj bo dokončana do konca leta 1928, so bili preračunjeni na 760 milijonov frankov, pa bodo za 80 milijonov manjši. Elektrifikacijska dela dajejo sedaj okoli 80.000 delavcem bistveni del njihovih dohodkov, skupni stroški elektrifikacije so enaki letnemu delu 10.000 delavcev. Pospešitev elektrifikacije bo po dovrstitvi omogočila prihranek 690.000 ton premoga in bo zato Švica plačevala inozemstvu 27 milijonov frankov na leto manj. To pomeni bistveno zboljšanje njene trgovske bilance.

Veterinarska knjižnica za stročare. Išla je 1. sveska ove knjižnice koju ureduje prof. veterinarskog fakulteta u Zagrebu g. M. Rajčević. Ova knjižnica namijenjena je našim stočarima. 1. sveska, koju je napisao sam urednik g. Rajčević: Poradnji domaćih životinja (telenje, ždrijebjenje, praseenje, janjenje, jarenje) je uvod u ostale knjižice, koje će tekom vremena izaći. Pisane su u pomenutoj knjižici označio sve porodjanje poteškoće kod domaćih životinja, te upućuje stočare, kako imade, kod kojeg slučaja postupati i što imade, da uradi. Rodi boljeg razumevanja nalazi se u knjizi 9 slika, koje zorno tumače pojedine slučajeve. Ova knjižica koja je pisana lijepim i laganim stilom, te se lahko čita poput kakve pripovijesti, dobro će doći našim stočarima, jer će iz nje mogo toga naučiti. Knjižicu je izdala Naklada »Gospodarskih Novina«, a cijena je za preplatnika Din 3.—, a za ostale Din 5.—. Naručuje se kod svih boljih knjižara i kod izdavača »Gospodarske novine, Zagreb, Gundulićeva ul. br. 24.

Ljubljanska borza.

sreda, 28. aprila 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 77.50; Loterijska drž. renta za vojno škodo, bl. 325; Zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22, zaklj. 20; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 192, bl. 192, zaklj. 192; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 175; Merkantilna banka, Kočevje, den. 102, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb, den. 865; Slavenska banka d. d., Zagreb, den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, bl. 93; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 100; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 50, bl. 60; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, den. 110.

Blago: Bukovi plohi, napolsuhi, 40—80 mm, od 2—5 m, neobrobjeni, fco meja, bl. 550;

borove deske, 20 mm močne, monte, od 14 cm šir. napr., fco meja, bl. 500; brstovi plohi od 80—130 mm močni, od 2,50 m dolžine naprej, od 20 cm širine naprej, fco meja, bl. 1100; pšenica, 76-77 kg, 4%, fco vag. slov. post., bl. 335; koruza, par. Postojna tranz., bl. 175; koruza inzulanka, fco vag. Ljubljana, bl. 202; koruza, fco vag. bačka postaja, bl. 137.50; oves rešetani, fco Novi Sad par., bl. 175; ajda, fco vag. slov. post., bl. 260; proso rumeno, fco vag. slov. post., bl. 210; rž, fco vag. slov. post., bl. 210; otrobi drobni, fco vag. slov. post., bl. 125; fižol prepeličar, fco slov. post., den. 270; fižol mešanec, fco slov. post., bl. 150; krompir beli, fco slov. post., bl. 60; Seno v balah, polsladko, fco vag. slov. post., den. 60.

TRŽNA POROČILA.

Živinski sejem v Mariboru. 27. t. m.). Današnji živinski sejem je bil precej živahen. Dagon: 8 konj, 13 bikov, 236 volov, 340 krav, 7 telet, skupno 504 glav. Kupčija je bila dokaj dobra. Prodanih je bilo 274 komadov, od tega 31 v Italijo, 20 v Avstrijo. Cene za kg žive teže so bile naslednje: debeli veli 8.50 do 9.50, pol-debeli 7.50 do 8, plemenski 6.50 do 7.50, biki za klanje 6.50 do 9, klavne krave, debele 6.50 do 7.50, plemenske 5—5.75, krave za klobasarje 4 do 4.50, molzne in breje krave 6.50 do 7.50, mlada živina 6.75 do 8.75 Din. Govedina 8 do 19, telatna 12.50 do 20, svinjina 12. 50 do 27 dinarjev za kg.

Dunajski govoji sejem (26. t. m.). Dagon 2859 komadov; od tega iz Jugoslavije 35. Promet mlačen. Cene popustile povprečno za do 10 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.40 do 1.65 (izjemno 1.70 do 1.85), II. 1.10 do 1.35, III. 0.95 do 1.05, biki 0.90 do 1.30, krave 0.85 do 1.40, slaba živina 0.50 do 0.85 šilinga.

Kovinski trg okoli 20. aprila. Poročila iz Amerike so slejkoprej zelo ugodna, tovarne jekla delajo z 98 odstotno kapaciteto, produkcija jekla raste, naročil je čimdalje več. Na mesec naprej je vsaka skrb glede zaposlenosti kovinskega trga izključena. — V Evropi se pa ni nič na bolje obrnilo, rajši obratno. Zdi se, kakor bi se evropske države bližajoče se nevarnosti ne zavedale dobro; na vse strani se obdajajo z zaščitnim zidom, mesto da bi se združile v veliko gospodarsko enoto. Pri tem trpi mednarodni trg in se vrši prodaja le z velikimi žrtvami. Na eksportnem trgu je veselje do nakupa le majhno, padanje franka upliva neugodno, konkurenčni boj med nemško, francosko in belgijsko industrijo divja naprej. Zadnje cene: železo v palicah 5/4, valjana žica 5/10, surova pločevina 5/9, fina 8 do 9. — Produkcija surovega železa na Angleškem je znašala v februarju 502.000 ton, v marcu 568.500 ton, produkcija jekla 704.000 in 784.000 ton; produkcija surovega železa je največja od zadnjih deset mesecev, ona jekla pa že dve leti ni bila tako velika. Koncem marca je delalo 151 plavžev. Na trg pritiska premogovna kriza; glavno vprašanje je, ali bo premog po 30. aprilu dražji ali cenejši; s spremembo cen premoga bo morala korakati vstric revizija cen železa. — Francozi so napravili v marcu 706.000 ton surovega železa in 630.000 ton jekla. Položaj kovinskega trga vzbuja

najresnejšo skrb. Pričakujejo zvišanih cen, pri surovem železu 7 in pol frankov za tono itd. — Položaj na belgijskem kovinskem trgu ni zadovoljiv, kaže se huda inozemska konkurenca, naročil je premalo. Zadnje notacije: železo v palicah 600 belg. fr., surova pločevina 700, srednja 750, fina 925 do 1050. — Na Luksemburškem so pa s položajem prav zadovoljni, naročila prihajajo v zadostnem številu, zaposlenost je dobra. — Nemci so napravili v marcu 717.000 ton surovega železa, povprečno 23.000 ton na dan. Položaj ne presoja ugodno, domači konsum premalo kupuje. — Glede eksporta glej posebni članek. — Vsled konkurenice pa dobički v eksportu seveda niso tako veliki, kakor bi bilo pričakovati. Domače cene so stare; vidi se pa, da bodo morali producenti malo popustiti. Notacije: železo v palicah 125 do 130 mark, valjana žica 135, surova pločevina 140 do 145, srednja 150. — Češkoslovaški trg ne kaže nobene spremembe. Napram lani smatrajo položaj za poslabšan. — Švedska železna industrija je sicer v marcu malo bolje prodajala, a še zmeraj ne dosti. Kaže se vpliv neugodnih razmer v Evropi.

Veletrgovina
v
A. SARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

DOBAVA, PRODAJA.

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za dobavo 30 m² različnih smrekovih desk za izde-

lovanje pohištva in popravo voz. Licitacija se vrši 9. junija ob 11. uri dopoldne pri ekonomnem odseku direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, I. nadstropje, soba št. 42, kjer se lahko vpogledajo tudi tozadevni pogoji. Drazitelji morajo položiti 5% (inozemci 10%) kavicjo pri pomožnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani.

Nabavo 8 omar za usmerjanje. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje na osnovi čl. 86—98 zakona o drž. rač. na dan 5. julija t. l. ob 11. uri dopoldan ofertalno licitacijo za nabavo 8 omar za usmerjanje pisemskih pošilk. Pogoji in načrti se vpogledajo lahko v pisarni ekonomskega odseka direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, I. nadstropje, soba št. 43. — Licitacija se vrši omenjenega dne pri ekonomskem odseku (soba št. 42) direkcije. — Drazitelji morajo položiti 5% (inozemci 10%) kavicjo pri pomožnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. maja t. l. ponudbe za dobavo 350 kom. vijanih zapenjač; do 5. maja t. l. za dobavo 10.000 kg portland-cementa; do 7. maja t. l. za dobavo 1000 ovojev strešne lepenke in 500 kg žičnikov za strešno lepenko. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. maja t. l. ponudbe za dobavo 300 komadov koles za jamske vozičke. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 13. maja t. l. pri Komandi 16. artilerijskega polka v Ljubljani glede dobave živil (svinjska mast, olje, fižol, makaroni, pšeničen in koruzen zdrob, ješprenček, sladkor, cikorija itd.). — Dne 17. maja t. l. pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu glede dobave 10.000 metrov platna (mrežastega blaga zoper komarje). — Dne 20. maja t. l. pri Intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banji Loki glede dobave 3.000 kg bele moke. — Dne 21. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100 ton plinskega koksa. — Dne 25. maja t. l. pri Intendanturi III. Pomorske obalske komande Djenovič (Boka Kotorska) glede dobave 4000 kub. metrov drv; pri direkciji pošte i telegrafa v Ljubljani glede dobave 100 nahrbtnikov za prenašanje pošte in izdelavo 100 pisemskih dostavnih torb, za katere da direkcija potrebno novo okovje sama na razpolago.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Naročajte

Trgovski
list!

Najboljša so
še vedno **PUCH-kolesa!**
Solidne cene! Plačljivo na obroke!
IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto.

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome

za nealkoholne pijače vseh vrst

Koncentrirani sadni
eteri za aromatiziranje kanditov
in sladice

PRAVI MALINOVEC

Sadna marmelada „Nektar“

Sadni grog (Punsch)

-- Limonov sok --

priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ulica 13

!!! Zahtevajte cenike !!!

Trgovina

IV. BONAC

LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA
ŠTEV. 5

priporoča vse pisar-
niške in šolske
potrebščine po
najnižjih cenah

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva
čeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.103

Se priporoča za
vsa v tiskarsko
stroko spadajoča
dela. Tiska vse
tiskovine za trgo-
vino, industrijo in
urade; časopise,
knjige, koledarje,
letake, posetnice
i. t. d. i. t. d.
Lastna književnica.

KJE SE

KUPI?

Le pri tvrdki

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali
obitno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phönix.
Istotam posamezne dele za stroje in ko-
leso, igle, olje, jermere, pivmaliha.
Pouk o vzevanju na stroj brezplačno! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Galanterija

ter modno blago, pletenine, no-
gavice, sukanec, vezene, gumbe
modne, biserne in druge, palice,
nahrbinke, nože jedilno orodje,
škarje itd. vse to se dobi naj-
ugodnejše pri

JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika
ob vodi.
Na veliko. Na malo.